

Samrådsredogörelse – reglerbart dämme vid Brute myr

Inledning

Ansökan om tillstånd att anlägga ett reglerbart dämme i kanal som ingår i Brute myrs dikningsföretag av år 1930. Syftet med dämnet är att omvandla ett åkermarksområde på ca 30 ha som ofta översvämmats vår och försommar till en våtmark. Det blir inga jordmassor att hantera eftersom inga schaktningsarbeten kommer att genomföras. Åtgärden kommer att bilda en fungerande kväve- och fosforfälla för dräneringsvattnet från omgivande åkermark vilket gör att mindre mängd växtnäring rinner ut i Tingstäde träsk. Syftet med våtmarken är även att öka den biologiska mångfalden, främst fågellivet. Avsikten är att förlänga perioden då marken är översvämmad genom en låg fördämning i kanalen som avvattnar åkermarken. Fördämningen dimensioneras så vattendjupet i kanalen bibehålls på cirka 0,5 m beroende på årstid och nederbörds mängd. Under perioder med större flöden kommer kanalen i dikningsföretaget att fungera som tidigare.

Markägarna i Brute myr har miljöersättning för skötsel av våtmarken Killingmyr för perioden 2020 – 2024 och avser att söka om fortsatt miljöersättning för skötsel av området från 2024 och framåt.

Länsstyrelsen har i beslut 2023-04-05 (dnr 2154 - 2022) ålagt fastighetsägare till Gotland Hejnum Riddare 17:1>2 att inge en ansökan om tillstånd för vattenverksamhet om verksamheten med dämning på fastigheten avses att bedrivas fortsättningsvis. En sådan ansökan ska inges till domstolen senast 18 månader efter att beslutet vunnit laga kraft.

Samrådsförfarande

Som ett led i ansökan om tillstånd har ett samrådsunderlag daterat 2023-05-28 upprättats och sänts via e-post till markägare, myndigheter samt intresseorganisationer. Datum för att lämna synpunkter sattes till 25 juni 2023 (bilaga 1 och 2). Datum för när yttrandet inkom har redovisats.

Resultat av samråd

Nedan presenteras en sammanfattning av framförda synpunkter samt sökandes bemötande av dessa. Inkomna yttranden i sin helhet bifogas i bilagorna

2023-06-01 Sveriges geologiska undersökning (SGU)	Sökandes bemötande
SGU avstår från att lämna ett platsspecifikt yttrande i rubricerat ärende.	Synpunkten är noterad
2023-06-07 Naturvårdsverket	Sökandes bemötande
Naturvårdsverket avstår från att lämna synpunkter i rubricerat ärende.	Synpunkten är noterad
2023-06-16 Skogsstyrelsen	Sökandes bemötande
Eftersom naturmark ev. tas i anspråk bör kompensatoriska åtgärder krävas för att upprätthålla spridningskorridorer m. m i en alltmer exploaterad miljö	Ingen naturmark kommer att påverkas av åtgärden.
2023-06-17 Fastighetsägare till Hejnum Rings 2:1, Rings 3:1 samt Bjärs 3:1	Sökandes bemötande
Åtgärden tillstyrkes med hänsyn till våtmarkens positiva effekter på miljön och klimatet.	Sökande tackar för värdefulla synpunkter
2023-06-19 Havs- och vattenmyndigheten	Sökandes bemötande

Myndigheten avstår från att lämna synpunkter på underlaget. Det innebär inte att myndigheten tagit ställning i sakfrågan eller till handlingarna i ärendet.	Synpunkten är noterad
2023-06-23 Jordbruksverket, Thomas Johansson	Sökandes bemötande
Telefonbesked att synpunkter inte kommer att lämnas i ärendet.	Noterat
2023-06-25 Naturskyddsföreningen Gotlands län	Sökandes bemötande
Åtgärden tillstyrks på grund av höjda naturvärden, bättre kväve- och fosforfälla samt ökad kolinlagring.	Sökande tackar för värdefulla synpunkter
2023-06-28 Gotlands Botaniska förening	Sökandes bemötande
Inga nya botaniska iakttagelser men ett antal rödlistade fågelarter har setts/hörts myren och häckar troligen där.	Sökande tackar för värdefulla synpunkter
2023-08-18 Region Gotland, Teknikförvaltningen	Sökandes bemötande
Sökande behöver tydligt utreda och redovisa hur den föreslagna dämningen vid Brute myr påverkar uttag för dricksvattenförsörjningen i Tingstäde träsk. Särskilt behöver påverkan vid normalår och torrår belysas.	<p>Nollalternativet innebär att diket underhålls till det djup och läge som fastställts i domen för Brutemyrs dikningsföretag 1929. Området skulle då återigen användas för odling av stråsäd, vall och betesdrift. Då skulle även risken för utlakning av kväve och fosfor till träsket öka jämfört med om myren däms när ingen gödsling sker.</p> <p>Pumpdata från dammen nedströms Brute myr visar att årsvariationen är stor och att det inte har inneburit någon längre pumpningstid under de år som dämnet varit på plats, tvärtom istället.</p> <p>Nivån i Tingstäde träsk har varit högre än 45,10 under 6 - 7 veckor de år som dämnet varit i funktion, dvs. vatten över tillåten nivå i träsket flödar över till Ire-ån och kommer inte dricksvattenförsörjningen till godo. Det finns ett flertal källor i skogen väster om det dämnda området som mynnar ut i dammen vid pumpstationen och dessa källor påverkas inte av ett reglerbart dämme.</p> <p>Dricksvattenförsörjningen påverkas inte eftersom avrinningen från Brute myr och källor i skogen är begränsad från och med april månad då pumpning sker under 8 – 34 timmar totalt under hela månaden. Dvs. det</p>

<p>Ansökan behöver utformas så att möjligheten till uttag enligt gällande dom för den allmänna vattenförsörjningen inte försämras.</p> <p>Det behöver tydligt framgå vilka volymer per år i m³/år (normalår respektive torrår) som ansökt dämning vid Brute myr medför.</p> <p>Det behöver förtydligas om dämning under första halvåret är en lämplig tidpunkt utifrån vattenförsörjningen, för Brute myr 1/2 - 1/6.</p> <p>Villkorsförslaget bör formuleras så att dämningens period justeras utifrån de faktiska förhållandena så att man minimerar risk för påverkan på möjligheten till uttag för den allmänna vattenförsörjningen.</p>	<p>vatten som finns i myren stannar kvar i myren och dräneras inte bort i sådan mängd att pumpning behöver ske för att inte skada grödan även i en icke dämnd situation. Detta gäller under normalår och torrår.</p> <p>Ansökan är redan nu utformad så att det bara är det vatten, som ändå skulle ha flödat över till Ire-ån när träsket ligger på 45,10 eller högre, som magasineras. Det är alltså endast vatten från höglödesperioden som magasineras och det vattnet skulle ändå inte ha kunnat tas tillvara som dricksvatten.</p> <p>Det sker ingen pumpning under juni – augusti oavsett om dämning sker eller ej. Det vatten som magasineras i myren är så litet att det går åt till vegetationen på myren. Höglödet pumpas ut under januari – mars och dämnet sätts på plats först den 15 februari.</p> <p>Tidpunkten 15 februari till 1 juni är vald utifrån att det är under höglödesperioden som vatten kan magasineras i myren i stället för att släppas ut som överskottsvatten till Ire-ån. Det är endast under höglödesperioden som det finns tillräckligt med vatten så det ger effekt att dämna. Resterande del av året är diket torrt. Tidpunkten är vald så att fågellivet gynnas mest, både för häckning, besök/rastplats och födosök.</p> <p>Ytterligare villkor utformas så att Region Gotland kan förelägga sökande att inte stänga dämnet den 15 februari om det har varit en ovanligt torr höst och vinter och träsket inte har fyllts upp tillräckligt.</p>
<p>Boende i Hejnum Anders Birgersson, Hejnum Hemsarve 209, 624 38 Tingstäde</p>	<p>Sökandes bemötande</p>
<p>Anläggning av ett dämme gynnar belastningen av närsalter till Tingstäde träsk vilket gynnar träsket</p>	<p>Sökande tackar för värdefulla synpunkter</p>
<p>2023-09-07 Gotlands ornitologiska förening</p>	<p>Sökandes bemötande</p>
<p>GOF har i det här fallet inte möjlighet att skriva något yttrande då föreningen inte har kunskap om platsen och arbetsföretaget. För att kunna skriva ett yttrande behövs</p>	<p>Synpunkten är noterad</p>

utredning med inventeringar, något som vi inte kan ta på oss som ideell förening.	
Följande samrådsparter har ännu inte inkommit med synpunkter: Länsstyrelsen i Gotlands län Nordvästra Gotlands vattenråd	Påminnelse har skickats till dessa parter efter att svarstiden gick ut.

Bilageförteckning:

Bilaga 1	Samrådsunderlag
Bilaga 2	Inbjudan till samråd
Bilaga 3	Yttrande från SGU
Bilaga 4	Yttrande från Naturvårdsverket
Bilaga 5	Yttrande från Skogsstyrelsen
Bilaga 6	Yttrande från fastighetsägare till Hejnum Rings 2:1, 3:1 samt Bjärs 3:1
Bilaga 7	Yttrande från Havs- och vattenmyndigheten
Bilaga 8	Yttrande från Naturskyddsföreningen Gotlands län
Bilaga 9	Yttrande från Gotlands Botaniska förening
Bilaga 10	Yttrande från Region Gotland
Bilaga 11	Yttrande från Anders Birgersson
Bilaga 12	Yttrande från Gotlands ornitologiska förening
Bilaga 13	Nivåmätningar i Tingstäde träsk när nivån överstiger + 45,10 m.ö.h.
Bilaga 14	Årsrapport 2017 – 2022 Pumpdata
Bilaga 15	Råvattenuttag 2012 - 2021

2023-09-12

Christina Huhtasaari

Konsult
Mikael Segerlund AB